SWYDDFA **COMISIYNYDD HEDDLU A THROSEDD** GOGLEDD CYMRU

Cyflwyniad i Ddatganid Cyfrifon y Comisiynydd Heddlu a Throsedd a'r Grŵp

2020/21

SWYDDFA **COMISIYNYDD HEDDLU A THROSEDD** GOGLEDD CYMRU

OFFICE OF THE **POLICE & CRIME COMMISSIONER** NORTH WALES

Cyflwyniad gan y Prif Weithredwr

Mae'r flwyddyn ariannol ddiwethaf wedi bod yn her i bawb. Cafodd etholiadau'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd oedd fod i gael eu cynnal ym mis Mai 2020 eu gohirio tan fis Mai 2021, oherwydd pandemig Covid19. Cadarnhaodd Cynllun Ymateb i Covid y Comisiynydd y byddai'r blaenoriaethau a nodwyd yng Nghynllun yr Heddlu a Throsedd 2020/21 yn parhau yn eu lle. Y blaenoriaethau yw:

- Cam-drin Domestig
- Caethwasiaeth Fodern
- Trosedd Trefnedig
- Cam-drin Rhywiol
- Cyflawni Cymdogaethau Diogelach

At hynny, nododd y Comisiynydd bum pwynt ffocws pellach er mwyn delio â'r sefyllfa frys. Y rhain oedd:

- Sicrhau bod gan y Prif Gwnstabl adnoddau digonol i ymateb i'r argyfwng
- Sicrhau, ar ran ein cymunedau bod yr heddlu yn ymateb mewn ffyrdd sy'n angenrheidiol, digonol, cymesur ac yn foesol
- Hwyluso partneriaeth effeithiol ymhlith asiantaethau a grwpiau yn gweithio ym maes diogelwch cymunedol a chyfiawnder troseddol
- Comisiynu gwasanaethau, yn enwedig ar gyfer dioddefwyr trosedd a chynnig grantiau ar gyfer dibenion plismona a lleihau niwed
- Sicrhau bod iechyd tymor hir Heddlu Gogledd Cymru yn cael ei ddiogelu drwy fonitro cynllun adferiad a gweithgarwch y sefydliad y tu hwnt i argyfwng Covid-19.

Cymeradwywyd y gyllideb ar gyfer 2020/21 ar 31 Ionawr 2020, cyn i effaith lawn Covid-19 fod yn hysbys. Newidiodd y cyfnodau cyfyngiadau symud y ffordd y mae staff a swyddogion yn cyflawni eu gwaith, a natur troseddu. Ar 23 Mawrth 2020, cynghorwyd y rhai a oedd yn gallu gwneud hynny i weithio gartref. Roedd ymateb buan yr adran TGCh yn galluogi hyn i ddigwydd ar unwaith a, hyd yn oed ar adeg ysgrifennu'r adroddiad hwn, mae tua 800 o unigolion yn parhau i weithio'n bennaf o gartref. Er bod nifer trosedd yn gyffredinol wedi gostwng tua 10%, cynyddodd adroddiadau cam-drin domestig pan gafodd y cyfyngiadau symud cyntaf eu llacio ym mis Mehefin 2020, sy'n cefnogi'r farn bod riportio wedi'i atal yn ystod y cyfyngiadau symud.

Roedd Swyddfa'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn arbennig o brysur yn ystod 2020/21, gan ymdrin â £5.200m o wasanaethau a gomisiynwyd yn ystod y flwyddyn, cynnydd o £2.164m o gymharu â gweithgarwch arferol. Yn ogystal â'r gweithgareddau arferol, sy'n cynnwys:

Checkpoint Cymru, Grantiau Diogelwch Cymunedol, Gwasanaethau Dioddefwyr, Dechrau Newydd a VAWDASV, gweinyddodd y Tîm Comisiynu grantiau argyfwng Covid-19 o £1.097m a Chyllid Strydoedd Diogelach o £1.067m yn dilyn dau gais llwyddiannus am gyllid.

Yr wyf yn falch o weld, er gwaethaf yr amodau heriol, fod cyllidebau'n parhau i gael eu rheoli'n dda. Er bod rhai costau sy'n gysylltiedig â'r pandemig yn cael eu had-dalu drwy grantiau ychwanegol gan y llywodraeth, nid oedd yr holl gostau'n adenilladwy. Fodd bynnag, unwaith eto nodwyd arbedion yn ystod y flwyddyn, cyflawniad i ymfalchïo ynddo o ystyried yr arbedion sylweddol a gyflawnwyd eisoes dros y 10 mlynedd diwethaf. Defnyddiwyd yr arbedion hyn i wrthbwyso'r gwariant ychwanegol, sy'n golygu y gall y Comisiynydd Heddlu a Throsedd newydd a'r Prif Gwnstabl symud ymlaen yn hyderus, gan wybod bod y sefydliadau y maent yn eu harwain mor gadarn ag y gallant fod mewn cyfnod o ansicrwydd o'r fath.

Stephen Hughes
Prif Weithredwr

Cyflwyniad gan y Prif Swyddog Cyllid

Mae'r Cod Ymarfer ar Gyfrifyddu Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2020/21 (CIPFA/LASAAC) yn rhoi arweiniad i ni ar sut y dylem baratoi ein cyfrifon i gydymffurfio â Safonau Riportio Ariannol Rhyngwladol, a hefyd yn unol â deddfwriaeth, sy'n gofyn i ni ddangos mantolen cronfeydd y trethdalwyr (arian wrth gefn a ellir eu defnyddio) ar ddiwedd y flwyddyn ariannol.

Tra bod rhaid i ni gydymffurfio gyda'r gofynion hyn wrth baratoi ein Datganiad Cyfrifon ar gyfer y pwrpas o osod treth y cyngor a monitro ein hincwm a'n gwariant, gallwn fesur ein perfformiad ariannol yn y flwyddyn drwy gymharu ein cyllideb gydag ein halldro (incwm gwirioneddol a gwariant yn y flwyddyn) a'r effaith ar y gronfa wrth gefn ddefnyddiadwy.

Oherwydd pandemig Covid-19, a'r newidiadau a ddeilliodd o hynny i'r galw ac arferion gwaith, roedd patrymau gwirioneddol incwm a gwariant yn amrywio'n sylweddol o'r cyllidebau. Fodd bynnag, oherwydd grantiau'r llywodraeth a dderbyniwyd i ad-dalu rhywfaint o'r gwariant sy'n gysylltiedig â Covid, ynghyd ag arbedion a nodwyd yn ystod y flwyddyn, lleihawyd yr effaith ariannol gyffredinol, gyda throsglwyddiad i gronfeydd wrth gefn y gellir eu defnyddio o £5.714m ar ddiwedd y flwyddyn.

Y Comisiynydd Heddlu a Throsedd yw derbynnydd cychwynnol pob incwm, p'un ai os yw'r arian yn cael ei ddefnyddio gan Swyddfa'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd neu'r Heddlu. Am y rheswm hwn, er mwyn cydymffurfio'n llawn â'r Cod Ymarfer ar Gyfrifo Llywodraeth Leol, o fewn y cyfrifon fe welwch symiau uwch o lawer yng nghyfrifon y Comisiynydd Heddlu a Throsedd na'r disgwyl yn seiliedig ar y gwariant a reolir gan y swyddfa hon. Hefyd, mae yna eitemau y mae'n rhaid iddynt ymddangos ar daflen mantolen y Comisiynydd Heddlu a Throsedd gan nad oes hawl gan y Prif Gwnstabl fod yn berchen arnynt fel tir ac adeiladau, arian yn weddill neu ddiffygion ar y cronfeydd pensiwn. Mae'r golofn grŵp ar bob un o'r datganiadau statudol yn dangos y safle cyffredinol ar ôl addasu ar gyfer trosglwyddiadau rhwng y ddau gorff.

Kate Jackson
Prif Swyddog Cyllid

AR DDIWEDD Y FLWYDDYN ARIANNOL TROSGLWYDDODD Y COMISIYNYDD HEDDLU A THROSEDD £5.714M I'R CRONFEYDD WRTH GEFN:

Gwariant Refeniw	Cyllideb Ddiwygiedig 2020/2021	Alldro (Gwirioneddol) 2020/21	Amrywiant Gorwario/ Tanwario
	£m	£m	£m
Costau Gweithwyr	144.035	143.437	(0.598)
Costau nad yw'n gysylltiedig â staff	35.996	34.159	(1.837)
Arian cyfalaf o'r gyllideb refeniw	4.688	4.799	0.111
Argyfyngau	0.250	-	(0.250)
Partneriaethau	6.514	6.506	(0.008)
Incwm	(28.679)	(30.910)	(2.231)
Gwariant gweithredu net	**162.804**	**157.991**	**(4.813)**
Trosglwyddiadau i/(o'r) gronfeydd wrth gefn a lustnodwyd	0.901	5.486	4.585
Trosglwyddiad i/(o'r) gronfa wrth gefn gyffredinol	-	0.228	0.228
Cyfanswm trosglwyddiadau i/(o'r) cronfeydd wrth gefn	**0.901**	**5.714**	**4.813**
Gwariant cyffredinol net	**163.705**	**163.705**	**-**

Y prif resymau am danwario £4.813m yw:

Gweithwyr - tanwariant o £0.598m

Mae hon yn effaith net nifer o eitemau. Roedd tâl swyddogion heddlu dros y gyllideb o £0.631m, o ganlyniad i'r cynllun recriwtio i gyflawni'r targed Ymgyrch Uplift (menter y Llywodraeth i gynyddu niferoedd swyddogion heddlu 20,000 dros dair blynedd) yn gynnar, ac i gynnal niferoedd swyddogion drwy gydol y flwyddyn. Ar ddiwedd y flwyddyn, cafwyd cynnydd net o 82 o swyddogion o'i gymharu â'r flwyddyn flaenorol.

Roedd tâl staff dros y gyllideb o £0.104m, o ganlyniad i gynnal lefelau staffio, a staff asiantaeth ychwanegol yn cael eu defnyddio i gynorthwyo gyda gwaith Covid. Bu tanwariant goramser o £0.145m, oherwydd y lefelau uchel a chyson o staff a swyddogion, absenoldeb oherwydd salwch is nag arfer, a moratoriwm 3 mis ar y rhan fwyaf o hyfforddiant.

Bu tanwariant o £0.738m, oherwydd y moratoriwm hwn a'r oedi wrth ddarparu hyfforddiant arall; felly mae'r tanwariant hwn wedi'i ddyrannu rhwng y Gronfa Hyfforddi wrth gefn a'r gronfa Fframwaith Cymwysiadau Addysgiadol yr Heddlu (PEQF) wrth gefn i sicrhau nad yw'r oedi hwn yn effeithio ar y dreth gyngor yn y dyfodol.

Roedd taliadau pensiwn uniongyrchol £0.309m yn is na'r disgwyl, oherwydd bod 3 yn llai o swyddogion wedi ymddeol ar sail afiechyd o gymharu â'r gyllideb.

Safleoedd – tanwariant o £0.663m

Arweiniodd cyfuniad o ddim cynnydd ym mhris tanwydd, a llai o ddefnydd o'r adeiladau at danwariant o £0.140m mewn costau ynni. O'r tanwariant sy'n weddill, roedd £0.394m yn ymwneud â gwaith adeiladu a gafodd ei ohirio oherwydd y pandemig.

Trafnidiaeth – tanwariant o £0.668m

Roedd y gost o ddefnyddio cerbydau'r heddlu £0.441m yn is na'r gyllideb. Mae'r rhan fwyaf o hyn o ganlyniad i gostau tanwydd is, ond mae tua £0.080m yn ganlyniad i gostau trwsio damweiniau is. Roedd lwfansau car a theithio o dan y gyllideb £0.227m o dan y gyllideb. Gellir priodoli hyn yn uniongyrchol i gyfyngiadau symud Covid, gan fod y rhan fwyaf o gyfarfodydd wedi'u cynnal ar-lein, sy'n golygu bod teithio yn ôl ac ymlaen i gyfarfodydd wedi lleihau'n sylweddol.

Cyflenwadau a Gwasanaethau - tanwariant o £0.506m

Ymhlith y tanwariant sy'n gysylltiedig ag unigolion sy'n gweithio gartref ac yn mynychu cyfarfodydd ar-lein yn ystod y pandemig yn cynnwys defnyddiau swyddfa (deunydd ysgrifennu ac argraffu) £0.120m a chynhaliaeth £0.168m.

Neilltuwyd cyllideb ychwanegol i dalu am TG ar gyfer Swyddogion Ymgyrch Uplift; yn hytrach, bodlonwyd y gwariant hwn gan y Rhaglen Gyfalaf, gan arwain at danwariant o £0.210m o ran TG a Chyfathrebu.

Er bod y gwariant ar ddillad a lifrai yn ôl y disgwyl ar gyfer swyddogion ar brawf, roedd llai o alw gan swyddogion a staff presennol, gan arwain at danwariant o £0.169m.

Gorwariant o £0.100m o ran gwaith fforensig, yn bennaf oherwydd costau uwch ar gyfer profi cyffuriau ar ochr y ffordd.

Yr oedd chwyddiant a'r gronfa wrth gefn cyffredinol o £0.250m heb ei wario ar ddiwedd y flwyddyn.

Derbyniwyd incwm ychwanegol, sy'n dod i £2.231m**. Mae eitemau arwyddocaol yn cynnwys:**

- Incwm o secondiadau yn £0.464m yn uwch na'r gyllideb
- Roedd grantiau penodol £1.615m yn fwy na'r gyllideb
- Partneriaethau – rheolir y cyllidebau hyn ar wahân, ond fe'u cynhwysir yn yr alldro ar gyfer cyflawnrwydd, ac fe'u cynhwysir yn y Datganiad o Gyfrifon
- Roedd llog ar falansau £0.930m yn llai na'r gyllideb

Yn yr uchod mae incwm a gwariant sy'n gysylltiedig â Covid. Mae hwn yn net o £0.293m yn ystod 2020/21 sy'n cynnwys:

Gwariant sy'n gysylltiedig â Covid wedi'i gynnwys yn y cyfansymiau cyffredinol:	£m
Costau Gweithwyr	0.965
Costau nad yw'n gysylltiedig â staff	0.593
Colli Incwm	0.203
Grantiau penodol	(1.468)
Cyfanswm gwariant net	**0.293**

Mae cost Swyddfa'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd hefyd wedi'i chynnwys yn yr uchod. Y gyllideb ddiwygiedig ar gyfer y flwyddyn oedd £0.930m a'r alldro oedd £0.828m. Roedd tua hanner y tanwariant hwn yn ganlyniad i swydd y Dirprwy Gomisiynydd Heddlu a Throsedd fod yn wag am y rhan fwyaf o'r flwyddyn, gyda'r gweddill yn deillio o nifer fawr o amrywiannau llai. Mae'r tanwariant hwn wedi'i ddyrannu i Gronfa wrth Gefn Swyddfa'r CHTh a'r Gronfa Gyfreithiol wrth gefn.

Mae Swyddfa'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn gyfrifol am wasanaethau comisiynu i gefnogi'r Cynllun Heddlu a Throsedd. Yn ogystal â chyllideb Diogelwch Cymunedol y Comisiynydd, gweinyddwyd £3.463m o wariant a ariennir yn allanol gan Swyddfa'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn ystod y flwyddyn ariannol, gan ddod â chyfanswm y gwariant i £5.200m. Yn ogystal â'r gweithgareddau arferol, roedd hyn yn cynnwys £1.097m o gyllid yn gysylltiedig â Covid, a £0.993m o gronfa Strydoedd Diogelach.

Dangosir cysoniad rhwng yr alldro a'r Datganiad Incwm a Gwariant yn y Dadansoddiad Gwariant ac Ariannu Grŵp, sy'n ymddangos ar dudalen 19 o'r Datganiad Cyfrifon.

Mae'r tabl gwariant refeniw yn cynnwys effaith gwariant cyfalaf yn ystod y flwyddyn ar y cyfrif incwm a gwariant a'r cronfeydd wrth gefn. Mae'r rhaglen gyfalaf yn cynnwys gwariant ar asedau sydd â bywyd defnyddiol o fwy na blwyddyn, megis tir, adeiladau, cerbydau a rhywfaint o offer TG. Pan werthir asedau, rhaid trosglwyddo derbyniadau o fwy na £10,000 i'r Gronfa Derbyniadau Cyfalaf wrth gefn, a dim ond i ariannu'r rhaglen gyfalaf neu i ad-dalu dyledion y gellir eu defnyddio. (I'r gwrthwyneb, mae'r gronfa wrth gefn a glustnodwyd o'r enw'r Gronfa Gyfalaf wrth gefn yn deillio o refeniw, a gall y Comisiynydd drosglwyddo symiau rhwng y gronfa gyffredinol ac unrhyw gronfa wrth gefn a glustnodwyd fel y gwêl yn dda; caiff y cronfeydd wrth gefn hyn eu hadolygu'n rheolaidd i sicrhau eu bod yn cael eu dyrannu'n briodol i gyflawni cynlluniau'r Comisiynydd.)

Y rhaglen gyfalaf gwreiddiol ar gyfer 2020/21 oedd £9.906m. Cynyddodd ychwanegu llithriant hyn i £12.677m. Yn bennaf oherwydd cyfyngiadau Covid cafodd y rhaglen ei ail-broffilio, gyda'r amcangyfrif diwygiedig yn chwarter 3 yn £6.087m. Yr alldro olaf oedd £5.258m.

Cynllun	Cyllid 2020/21 (ail broffil)	Gwariant 2020/21	Tanwariant/ llithriant
	£m	£m	£m
Stadau	1.889	1.669	(0.220)
Cerbydau ac offer	2.033	1.727	(0.306)
TG a Chyfathrebiadau	2.165	1.862	(0.303)
Cyfanswm y rhaglen gyfalaf	**6.087**	**5.258**	**(0.829)**

Mae angen i'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd gadw cronfeydd wrth gefn. Nid oes hawl ganddo osod cyllideb a allai adael y cronfeydd wrth gefn a ellir eu defnyddio wedi eu gordynnu. Mae crynodeb o'r symudiad yn y cronfeydd wrth gefn isod, a gellir dod o hyd i ragor o wybodaeth yn y Datganiad Cyfrifon.

Symudiadau yn y Cronfeydd wrth gefn 2020/21	Balans 1 Ebrill 2020 £m	Trosglwyddiadau allan 2020-2021 £m	Trosglwyddiadau yn 2020-2021 £m	Cyfanswm Symudiadau £m	Mantolen 31 Mawrth 2021 £m
Cronfa wrth gefn cyffredinol	**5.189**	**-**	**0.228**	**0.228**	**5.417**
Cronfeydd wrth Gefn a Glustnodwyd:					
Cronfa Gyfalaf wrth Gefn	3.002	-	-	-	3.002
Cronfa wrth Gefn Pensiynau Afiechyd	1.115	(0.140)	-	(0.140)	0.975
Cronfa wrth Gefn PFI	3.177	(0.071)	-	(0.071)	3.106
Cronfa wrth Gefn Digwyddiadau Difrifol	2.435	-	-	-	2.435
Cronfa Yswiriant wrth Gefn	1.173	-	-	-	1.173
Cronfa wrth gefn diogelwch a chynnal a chadw Stad	2.279	(0.490)	0.103	(0.387)	1.892
Cronfa Balansau Partneriaethau wrth Gefn	0.674	(0.050)	0.109	0.059	0.733
Cronfa Rheoli Newid wrth Gefn	5.290	(0.259)	1.945	1.686	6.976
Cronfa hyfforddi wrth gefn	0.100	-	0.500	0.500	0.600
Cronfa wrth gefn Uplift	-	-	1.577	1.577	1.577
Cronfa wrth gefn ESN	-	-	0.158	0.158	0.158
Cronfa wrth gefn Covid	-	-	0.597	0.597	0.597
Cronfa wrth gefn PEQF	-	-	0.325	0.325	0.325
Cronfa wrth gefn FCIN	-	-	1.080	1.080	1.080
Cronfa diogelwch cymunedol wrth gefn y Comisiynydd	0.510	(0.089)	0.087	(0.002)	0.508
Cronfa gyfreithiol wrth gefn (SCHTh)	0.056	-	0.054	0.054	0.110
Cronfa wrth gefn Swyddfa'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd	0.163	-	0.050	0.050	0.213
Cyfanswm cronfeydd wrth gefn a glustnodwyd	**19.974**	**(1.099)**	**6.585**	**5.486**	**25.460**
Cyfanswm Cronfeydd Refeniw wrth Gefn	**25.163**	**(1.099)**	**6.813**	**5.714**	**30.877**
Cronfa wrth Gefn Derbynebau Cyfalaf	0.054	(0.088)	2.118	2.030	2.084
Cyfanswm Cronfeydd wrth Gefn Defnyddiadwy	**25.217**	**(1.187)**	**8.931**	**7.744**	**32.961**

Mae'r cronfeydd wrth gefn defnyddiadwy (a welir uchod) yn cynrychioli mantolen cronfeydd y trethdalwyr oedd gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd ar 31 Mawrth 2021. Mae'r daflen mantolen yn cynnwys cronfeydd wrth gefn annefynddadwy hefyd, sy'n cael eu creu oddi wrth y trafodion sydd angen er mwyn i'r datganiadau cyfrifo gydymffurfio gyda Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol (IFRS).

Cafodd pandemig Covid-19 effaith sylweddol yn ystod 2020/21, a oedd yn golygu bod angen gohirio rhai gweithgareddau (fel hyfforddiant). Mae'r gwariant gohiriedig hwn wedi'i roi mewn cronfeydd wrth gefn a glustnodwyd i sicrhau y gellir ei ddefnyddio at y diben a fwriadwyd ganddo yn y dyfodol, ac ni fydd angen cynyddu'r dreth gyngor i dalu am yr eitemau hyn.

Wrth osod treth y cyngor ar gyfer 2021/22, tynnwyd sylw at y ffaith y bydd angen swm sylweddol o arian ar gyfer ESN (Rhwydwaith Gwasanaethau Brys – sydd wedi disodli system radio Airwave), a'r bwriad oedd sefydlu cronfa wrth gefn at y diben hwn ar ddiwedd 2021/22. Penderfynwyd dyrannu swm o'r tanwariant yn 2020/21 tuag at hyn, a fydd yn lleihau'r swm y mae angen i ni ei fenthyca at y diben hwn yn y dyfodol.

Er bod llawer o amrywiadau sylweddol o ddyraniadau'r gyllideb ar gyfer 2020/21, rheolwyd cyllid yn dda yn ystod y flwyddyn, gydag oedi wrth gefn yn cael ei roi mewn cronfeydd wrth gefn ar ddiwedd y flwyddyn. Bydd hyn yn sicrhau nad yw'r pandemig yn effeithio ar gyllidebau'r blynyddoedd i ddod. Erbyn hyn, mae cronfeydd refeniw wrth gef n yn 18% o'r gyllideb net flynyddol (16% ar 31 Mawrth 2020) – sy'n cyfateb i ychydig dros ddau fis o wariant. Gyda'r angen i ariannu ESN, ac i wella o bandemig Covid-19, ac ansicrwydd parhaus ynghylch cyllid yn y dyfodol, bydd y cronfeydd wrth gefn hyn yn allweddol i'n gallu i barhau i ddarparu gwasanaethau i'r cyhoedd yng Ngogledd Cymru.